

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 66/2-1621 din 12.04 2016

La nr. 03/4064 din 21 martie 2016

La nr. 03/4566 din 31 martie 2016

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (art.124, 125 și 125/1).

Anexă: - *Raportul de expertiză anticorupție – 2 file;*

- *Anexa raportului de expertiză – 1 filă.*

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (art.124, art.125, art.125/1)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege constituțională, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Prin proiect se urmărește realizarea soluțiilor propuse în Concepția de reformă a Procuraturii, aprobată prin Legea nr.122/2014 pentru reducerea influenței politice asupra procedurii de selecție a Procurorului General, soluții care între timp au primit o consacrare legislativă în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Reglementările proiectului modifică Constituția Republicii Moldova stabilind:

- locul Procuraturii în sistemul organelor de drept cu determinarea clară a atribuțiilor de bază ale procurorilor;
- rolul Consiliului Superior al Procurorilor în sistemul organelor Procuraturii;
- mecanismul de numire și demitere al Procurorului General – de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor;
- mecanismul de numire, transfer, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori – de către Procurorul General la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării și promovării proiectului. Au fost respectate prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, menționează recomandările grupurilor de experți, analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în Constituție și argumentarea corespunzătoare.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea prevederilor proiectului nu generează cheltuieli financiare suplimentare pentru bugetul de stat.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

În opinia noastră, proiectul promovează interesul general asigurând independența Procuraturii, Procurorului General și Consiliului Superior al Procurorilor față de fluctuațiile luptei politice, prin consacrarea și garantarea în Constituția Republicii Moldova a acestor instituții.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domenii anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul legii de modificare și completare a Constituției Republicii Moldova și nota informativă erau publicate pe site-ul Ministerului Justiției www.justice.gov.md și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, ceea ce atestă faptul că proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Articolul 124

Procuratura

(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și a statului prin intermediul procedurilor penale și a altor proceduri prevăzute de lege.

Art.1 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură stabilește că aceasta (Procuratura) este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

În cadrul proiectului, autorul propune un element riscant - ajustarea Constituției după modelul reglementărilor Legii nr.3/2016 care îi atribuie acestei instituții rolul de „apărător al drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor și statului”, contrar Constituției actuale care îi conferă

rolul de „reprezentant al intereselor generale ale societății, precum și ale drepturilor și libertăților cetățenilor” (art.124). Or, interesul general al societății (conform Constituției) nu este neapărat același lucru cu interesul statului (potrivit proiectului), iar apărarea intereselor legitime ale persoanelor particulare (potrivit proiectului) nu este același lucru cu reprezentarea drepturilor și libertăților cetățenilor (potrivit Constituției). Statul este reprezentat legal prin organele de stat, iar în cazurile în care acestea ar întreprinde acțiuni ce încalcă interesele generale ale societății, drepturile și libertățile cetățenilor, procurorul s-ar plasa în dificultate, deoarece, pe de o parte, conform rolului atribuit de proiect, ar trebui să apere interesele statului și nu ale întregii societăți, iar potrivit rolului său constituțional – ar trebui să reprezinte interesele generale ale societății, acționând împotriva intereselor organelor de stat.

Recomandarea: Recomandăm rectificarea prevederilor normei prin prisma prevederilor Constituției Republicii Moldova.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a

expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

 Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
11 Aprilie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

ANEXA la raportul de experienta anticorupție

asupra nivelului coruptibilității proiectului

Legiuirea privind modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (art.124, art.125, art.125¹)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	<p>Articolul 124 Procuratura (1)</p> <p>Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și a statului prin intermediul procedurilor penale și a altor proceduri prevăzute de lege.</p>	<p>Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare</p>	<p>Art.1 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură stabilește că aceasta (Procuratura) este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.</p> <p>În cadrul proiectului, autorul propune un element riscant - ajustarea Constituției după modelul reglementărilor Legii nr.3/2016 care îi atribuie acestei instituții rolul de „apărător al drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor și statului”, contrar Constituției actuale care îi conferă rolul de „reprezentant al intereselor generale ale societății, precum și ale drepturilor și libertăților cetățenilor” (art.124). Or, interesul general al societății (conform Constituției) nu este neapărat același lucru cu interesul statului (potrivit proiectului), iar apărarea intereselor legitime ale persoanelor particulare (potrivit proiectului) nu este același lucru cu reprezentarea drepturilor și libertăților</p>	<p>Recomandăm rectificarea prevederilor normei prin prisma prevederilor Constituției Republicii Moldova.</p>

		<p>cetățenilor (potrivit Constituției). Statul este reprezentat legal prin organele de stat, iar în cazurile în care acestea ar întreprinde acțiuni ce încalcă interesele generale ale societății, drepturile și libertățile cetățenilor, procurorul s-ar plasa în dificultate, deoarece, pe de o parte, conform rolului atribuit de proiect, ar trebui să apere interesele statului și nu ale întregii societăți, iar potrivit rolului său constituțional – ar trebui să reprezinte interesele generale ale societății, acționând împotriva intereselor organelor de stat.</p>	
--	--	---	--